

ALTERNATIVES PER AL FUTUR

Francesc Pedró

L'examen de les polítiques educatives implantades a Catalunya romandria incomplet sense la incorporació dels punts de vista dels diferents actors i grups d'interès implicats. Aquí la presentació és molt més reduïda fonamentalment per una raó: la manca d'estudis sobre les polítiques educatives a la Catalunya d'avui que incorporin aquests punts de vista.³⁵

Des d'aquesta perspectiva, el present estudi no ha pogut completar aquests elements, la qual cosa palesa la necessitat d'insistir en aquesta mena d'estudis adreçats no només a descriure sinó també a interpretar el que s'esdevé al nostre sistema d'ensenyament i les alternatives que s'obren. Un veritable programa d'investigació en aquesta matèria hauria de preveure, almenys, els aspectes següents:

- a) Confegir una panoràmica de les alternatives polítiques actuals en matèria educativa a Catalunya, de forma que s'hi revelin les opcions bàsiques (model de societat, model econòmic, model polític) que les informen.
- b) Contrastar el posicionament d'aquestes alternatives respecte de la qüestió de la reforma educativa en curs.
- c) Elaborar una agenda de qüestions polítiques en matèria educativa per al futur immediat, a escala nacional.
- d) Confegir una panoràmica dels actuals grups d'interès en política educativa a Catalunya.

A l'efecte d'emprendre aquest treball caldria distingir clarament el paper dels partits polítics i el dels grups d'interès —també anomenats grups de pressió— en la configuració de polítiques educatives. Què són els partits polítics, en una democràcia, és clar: grups organitzats de persones que comparteixen una ideologia i unes orientacions programàtiques, que volen dur a la pràctica *exercint* el poder a escala nacional o local. En canvi, els grups d'interès

35. Només es poden recomanar tres obres per a ampliar els continguts d'aquesta part. La primera és la de Maurice Kogan, *Educational Policy-Making. A Study of Interests Groups and Parliament*. Londres: Allen and Unwin, 1975, sobretot pel que fa a les definicions d'actors i subjectes de les polítiques educatives. En segon lloc, és també molt recomanable l'obra de Mercè Boix, *Grups d'interès i política educativa a Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1992, tant pel que fa a aquesta mateixa definició com pel que fa, més concretament, a la presentació dels diferents grups d'interès en matèria d'ensenyament a Catalunya.

són, també, grups organitzats de persones que, més que compartir necessàriament una mateixa ideologia, comparteixen uns interessos comuns i sectorials, que volen defensar *influint* sobre el poder, a escala nacional o local.

Els partits polítics tenen el seu espai d'actuació als parlaments o als estaments polítics per als quals es convoquen eleccions. Els grups d'interès, en canvi, interactuen amb els governs —i les seves administracions— directament i, en alguns casos, disposen d'espais formals específics per a fer sentir la seva veu; aquest és el cas dels consells escolars, i singularment del Consell Escolar de Catalunya a escala nacional. Evidentment, hi ha una gran relació entre partits polítics i grups d'interès; uns i altres poden coincidir en determinats interessos —els interessos poden polititzar-se— o bé buscar el suport mutu. Exemples de grups d'interès en matèria educativa a Catalunya són la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica (sector docents), la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes (sector famílies), el Bloc d'Estudiants Nacionalistes (sector estudiants) o el Secretariat de l'Escola Cristiana (sector titulars de centres).

Partits polítics, grups d'interès —i els sindicats, quan es debaten qüestions que afecten condicions laborals o drets dels treballadors— conformen el que Cobb i Elder (1972) anomenen *actors* de les polítiques educatives. Els actors es mobilitzen socialment (grups d'interès) o políticament (partits polítics). Els més actius formen els anomenats grups d'identificació i generen i promouen estats d'opinió, dels quals sovint se'n fan ressò els mitjans de comunicació. Els menys actius formen grups d'atenció en relació amb un problema concret. A més dels actors, hi ha els *públics*, els espectadors. De públics també n'hi ha de directament interessats per un tema —com ara les famílies amb fills en edat escolar respecte de la qüestió dels canvis d'horaris de la jornada escolar— i el públic genèric o opinió pública, en general.